

# Stare igre djece i odraslih iz Legrada

## IGRE DEKLICA

### I. Što to Kuma štople

- a) Čmelice sa maticom
- b) Kuma z dve, tri čmelice koje očeuju krasti

#### Igra:

Izdvoje se dve grupe: na jednu stran su čmelice sa maticom koje se skutiju oko jednoga trčka – obično, oko trčka pri zdencu, ili koli jenoga debeloga dreva; čmelice se prigneju, skrijuju si lice i oči, z maticom po sredini. Kuma je po strani: ona je prva, a njene dve-tri čmelice so se prijela za njo, jedna za drugom, za ramena i zuje približavajući se čmelicam, koje su skupa z glavami oko trčka, i obilaze odzaj čmelice koje su z maticom. Matica se prva glasi, pita popevajući: »Što to Kuma štople?« Kuma odgovorja isto popevajući: »Jo, Kuma, jo!« Matica: »Najte mi te čmelice pokrasti!« Kuma: »Nabomo, ne!«

Kuma, kad odgovorja: »Nabomo, ne«, sakiput fkradne jednu čmelicu koja joj se prime zadnja za rame-na i sve produže zujati i hodati okoli trčka. Matica ponavlja pitanje »Što to Kuma štople?« dok Kuma, sakiput dok veli: »Nabomo, ne«, zeme jednu čmelicu dokle god ih ima. Kad je se pokrala, unda Kuma ze semi čmelicami se skrije. Matica v pamet zeme da su si začkomeli, zdigne glavu, vidi da nema svoje čmelice, zdvojno pita: »Gdi su moje čmelice?« Unda ih ide iskat. Dok je najde, pok se broji da se zabere koja bu matica i koja bu kuma, i tak se igra ponavlja.

Tab. I

Igra: Što to Kuma štople

Matica

Što to Ku-ma što-ple?

Kuma

Jo, Ku-ma, jo!

Matica

Najte mi te čmeli - ce po - krasti!

Kuma

Na - bo-mo ne!

### II. Lukeca sadim, češnjaka sadim

- a) Jedna deklica z lukecom v roki.
- b) Više deklica sediju vo krog i držiju šake sklople-ne na kolenu.
- c) Jedna druga deklica dojde i išče posadenoga lu-keca.

#### Igra:

Jedna deklica ima v roki lukeca, kuglicu ili kamen-čeka. Ona ide okoli s tim lukecom i saki deklici v krogu porine svoju šaku kak da lukeca sadi i recitira: »Lukeca sadim, češnjaka sadim, lukeca sadim, češnjaka sadim«, dok nje se sprejde, ali jeni deklici je dala lukeca v šaku. Nišče ne zna koja deklica ima lukeca. Druga deklica dojde i gledi dekle v krogu koje se na smeh držiju, ruliju šakami i veliju: »Pri meni se ruli, pri meni se ruli!« Saka deklica se drži kak da ima lukeca pri sebi, da bi ona dekla, koja išče lukeca, se fkonila. Ako dekla, koja išče lukeca, pogone, tj. otpre šaku deklice koja je imala lukeca v šaki, bude išla vun ta deklica pri koji je našla lukeca, a njeno mesto bo zavzela ona koja je iskala lukeca. Tak se igra ponavlja.

Tab. II

#### Igra: Lukeca sadim, češnjaka sadim

(Deklica)

Lu-ke-ca sa-dim, češnjaka sa-dim!  
Lu-ke-ca sa-dim, češnjaka sa-dim!

(Deklice v krogu)

Pri me-ni se ru-li pri me-ni se ru-li!

### III. Bibeki, vuk i dekla

- a) Bibeki – (mladi guščići, igraju deklice)
- b) Vuk – (jedna dekla)
- c) Deklica koja zove bibeke dimo

#### Igra:

Bibeki su stišnjeni skupa na jedni strani iza drveta, obično vrbe.

Vuk se drži malo dale od bibekov, iza grma, između deklice koja zove i bibekov.

Deklica dolazi i zove bibeke pevajući: »Bibeki hote dimo!« i bibeki odgovaraju pevajući: »Ne vupamo!«

Deklica: Pred kim?  
Bibeki: Pred vukom  
Deklica: Gdi je vuk?  
Bibeki: Za grmom!  
Deklica: Kaj dela?  
Bibeki: Grabu kopa!  
Deklica: Kaj bu z grabom?  
Bibeki: Jognja kurill!  
Deklica: Kaj bu z jognjom?  
Bibeki: Kro-pa topil!  
Deklica: Kaj bu s kropom?  
Bibeki: Bibeke paril!

Deklica ih pozove: »Bibi bibi bibi bi bi bi bii!«  
Kad deklica pozove: »Bibi bibibi...« si bibeki beži-ju prema dekli, dok vuk skoči iza grma, zgrabi jenoga bi-beka i odvede ga za grm.

Bibek, koji je bil prijeti, je postal vuk u igri, i igra se ponavlja.

#### ТАБЛА II

Igra: Bibeki, vuk i Dekla

(Dekla) (Bibeki)  
Bi-be-ki ho-te dimo! Ne vu-pa-mo!

(Dekla) (Bibeki)  
Pred kim? Pred vu-kom!

(Dekla) (Bibeki)  
Gdi je vuk? Za gr-MOM!

(Dekla) (Bibeki)  
Kaj de-la? Grabu ko - pa!

(Dekla) (Bibeki)  
Kaj bu z grabom? Jognja ku-rill!

(Dekla) (Bibeki)  
Kaj bu z jognjom? Kro-pa to-pil!

(Dekla) (Bibeki)  
Kaj bu s kropom? Bi-be-ke pa - rill!

Bibi bibi bibi bibi si bi bi bi bii!!!

#### IV. Cin-cin! Bam-bam!

- Više deklica sedi na travi ili na klopi.
- Jedna dekla njim da imena cvetja, ona je čuvarica duša.
- Jedna dekla je anđel.
- Jedna dekla je črni tentaruš.

#### Igra:

Prvo dojde angel, pozvoni na dretu i veli: »Cin-cin!«  
Čuvarica duša odgovara: »Bam-bam!« za tem pita: »Ko si?«

Angel: »Angel sa zlatnom botom!«

Čuvarica: »Kaj bi rad?«

Angel: »Jednu božu dušu!«

Čuvarica: »Koju?«

Angel: »Ovu!« i pokaže na jednu deklicu med onemi koje sediju.

Angel: »Kak se zove?!«

Čuvarica: »Pogoni!«

Angel: »Jel je med sadjem, cvetjem ili povrtelom?«

Čuvarica: »Med cvetjem!«

Angel: »Kaj je prvo slovo?«

Čuvarica: da prvo slovo i nagel poganjuvle dok ne pogone i otpela dekličku.

Za tim dojde črni tentaruš i zakrikne na debelom: »Cin-cin!«

Čuvarica: »Bam-bam! Ko si?«

Črni tentaruš: »Črni tentaruš!«

Čuvarica: »Kaj bi rad?«

Črni Tentaruš: »Jenu črnu dušu!«

Čuvarica: »Koju?«

Črni tentaruš: »Ovu!« i ponavlja se kak s angelom.

Jedno za drugim dojdeju Angel i dok se dekličke so zbrane.

Unda se napravi jedna crta. Na jedni strani crte su angeli i njegve duše.

Na drugi strani je črni tentaruš i njegve duše.

Unda se natežeju, saki na svoju stran, donič dok jedna strana ne privleče drugu na svoju stranu.

Na desni strani su Angel i njegve duše, a na levi su črni tentaruš i njegve duše.

#### Tab.IV

Igra: Cin-Cin! Bam-Bam!

(Angel) (Čuvarica duša)  
Cin-Cin! Bam-Bam!

(Črni Tentaruš) (Čuv. duša)  
Cin-Cin! Bam-Bam!

Angel i njegve duše      Č.Tentaruš injegve duše

#### V. Prodavanje robe

- Gazdarica štacumá (dućana)
- Više deklica sediju na travi ili na klopi ili na trčku
- Jedna deklica je kupac robe

Gazdarica preprovla robu za prodati: posedne dekllice tak, da njim se dobro vidi koja ima lepoga frtuna, suknjicu ili čipkice od plečkov, ako koja ima.

Druga dekla, kupac, dojde i veli: »Dober dan!« »Bog dej!« odgovori gazdarica štacuna. »Jaj, imate lepu robu, štela bi nekaj kupiti!« veli kupac i tak se razveže malo razgovor kak se koja znajde, za tim počne se pogadati. »Kulku košta?« veli kupac, kad je se pregledala i zebro-la kaj joj se vidlo.

Gazdarica: »Pogonite broja!«

Kupac: »Kak ide broj?«

Gazdarica: »Od jeden do deset!« ili »Od dvajsti do pedeset!«

Kupac ima pravo triput poganjuvati broja, ako pogone, plača robu sa pisanim končićima i otpela dekllicku sobom. Posle kratkog vremena dojde nazaj v štacun kupuvati robu i tak se igra ponavlja.

## VI. Količece

To su igrali dekllice i dečkoci koji su čuvali marhu na paši.

a) Odreže se jen količek od jalše koji ima više škra-ke, debline malog prsta, i dužine od pol metra. On se obkleštri, tak da ostanaju škrake na njemu i zašili se na debljem kraju da ga se more zabosti vu zemlu.

b) Saki sebi odreže jednu šibu dužine prsta, tak da ima na kraju hakleca.

c) Treba krnjčak nož i škrlak. Na krnjčaku ima neki žig firme: to se zove »pismo«, a druga strana nema ništa i to se zove: »glava«.

### Igra:

Količec se zabode v zemlu i postave se si vo krog oko količeca na tri nože daljine i počne se igra.

Po dogovoru, jedan počne igru. On dene krnjčak vu škrlak, zgruše ga, obrne na zemlu i gleda se na koju stran opane nož. Ako je pismo, unda on koj je zebrao pismo, ide za jednu dužinu noža bliže količecu, ako je na glavu, unda da drugomu da proba svoju sreću. Tak se to igra dok si dojdeju do zadnje škrake na količecu, za koje se veli: »Došel je v nebo«.

Kad su si došli do neba, zadnji, koj je došel, mora žmereti, a prvi koj je došel v nebo, otide dale od grupe, izreže pažu i pod njom skrrije se šibe. Unda on koj žmeri, mora iti iskati de su šibe. Iskajući sim, tam, za to vreme, drugi iz igre, ostaju na svom mestu, ali mu ipak pomažeju govoreći: »Hladno, hladno!« ako je daleko od cilja, on koj išče se obrne na drugu stran da išče šibe, pa opet čuje: »Hladno, malo toplo, toplo!« Unda ide na tu stran prema »toplo«. Kad se približava mestu gde su šibe, si povisuju glase, ubrzaju ih: »Vruće! Vruće!« Taj koji išče se zaustavi, okreće se, ispituje, pipa, vuče travu da proba da li se podiže izrezana paža, i kad je otkrije, tak je sreećen! On podeli šibe, sakomu svoje jer imaju inicijale, tj. saki pozna svoje, jer si je izrezal prvo slovo ili neki drugi znak sakoga koj igra.

## VII. Igračke

1) **Boba.** Igranje s bobami (lutkama): bobes su bile za dekllice, a konjeki za dečke su bili licitarski, kaj su mame i kume kupuvale na pročšenju na crkveni god, jempot na leto. Ali, to nisu sa deca mogla imeti. Ni moja

sestrica, ni ja, to nismo dobijale jer je bilo preskupo. Unda smó si: same, kak i fnoge druge dekllice, delale igračke. Kad smo već mogle držati noža, škoriije i iglu, zele smo dve botice tak doge kak smo velku bobu štele imeti. Napravile smo glavu: više krpica v jenu vekšu, obično belu, to smo stisnule s koncom i nateknule na dve bote – gori smo narisale z vuglenom dve piknje, to su bile oči, a iznad očej smo narisale mlade mesece na doli, to su bile obrve. Nos je bil crta na doli, a po tem, za vusne – jen mladi mesec na gori da bi se boba na smeh držola. Unda je došla jediña tenša bota poprečki – to su bile ruke. S krpami smo omotala, od rok na doli dvo palce, da bi bilo telo. Za tem smo šivale oprave kak je koja znala, najviše se znalo zrezati na četvrtasto dogi krpi prela za prevleći prek glave, i k tomu ropca na glovu, i boba je bila gotova.

2) **Zipka.** Našle bi staru ranglicu, nutri dele malo sena jer je to bilo mekše od slame, pokrile bi to s krpom i tu je boba społa. I menše bobes to znale biti kre nje. Da je ne bi muhe šćipale, dele bi vehicu na krog pri glovi i pokrile tenkom krpicom. Kad smo štele se šetati z bobom po dvorišču, prepelale smo dretu čez vuho ronglice i vlekla ronglicu z bobom kam smo štele.

3) **Lopta.** Rado bi se igrale z labudom (loptom), ali kak dojt do nje? Vidle smo da stara-mama ima lopticu od kravje dlake gdje je svoje igle za šivanje zabadala. Ona nam tu lopticu ne štela dati, rekla je: »Idite v štalu iskat dlaku i napravite si same.« Tak je i bilo! Išle smo saki den v leti, iskat marhinu dlaku vu štalu. Nije bilo lefko najti čistu dlaku jer se marha retko česala, više su bile vun i paši. Tak! Tu i tam bi našle nekaj i jagmile bi se za nju. Dlaku bi v šaki vrtele, družgale, sa slinom lepila da se dlaka drži skupa, i tak, pomali, čez dve – tri lete, smo došle do loptice s kojom smo se igrale. Hitale smo je na zid. Dok je lopta došla nazaj, napravile bi različite pokrete, se teže i teže: prepeluvale bi loptu ispod kolena, hitale prek ramena iza leđa, brzo okrenule i zgrabile loptu. Na zemli se nije moglo igrati jer nije visoko skakala, ali i tak je bilo velko veselje.

4) **Hižica.** Najdragša hižica nam je bila pleteni koš kad bi stareši zvadili kuruzu vun v leti i zruždili je. Tu nutri, smo si napravile police, de su bile poređane sakojačke škatulke od boksa za cipele, škatulke od šibica, komadi od potrtoga štobloka, kamenčići i drugo sakojačko. Jen kot je bil za bobes. Neje bilo lefko iti v koš jer su vrata bila mala, ali nekak se išlo: prvo glava, a unda se povleklo i telo. Morale smo paziti da si ne zdrapamo suknje jer bi nas mama bila. Tu smo nutri kuhale u tim škatulkama. Kolače od blata bi napravile vun i donesle gotove v koš već posušene na soncu da ne bi zblatile koša. Bile smo odgovorne za čistoču v košu. Unda bi se dogovorile sa susednim dekllicami koje bi došle se igrati skupa. Igrale bi se kume, svate, škole, razgovarale bi se na način kak naše mame, kume i stare-mame, spominale bi se kad bi im nešče došel u goste f nedelu popoldan. Negda bi nadrobile pravoga kolača v škatulke i za istinu jele komačece. No, to bi bilo samo na velke svetke.

5) **Stolčeki:** a) Potrebna je okrugla, doga trava kaj raste kre bereka, zvana setinec.

b) Deklice, saka je sebi nabrala tu travu i saka je sebi splela stolčeka kak je največkega i najlepšega mogla.

c) Prevlekla bi dve trave prek dvo srednje prste prema šaki, za tim bi dela dve trave znutrašnje strane šake i kraje od one dve trave bi obrnula tak da je zaplela ove dve trave kaj su na dlanu. Zatim bi dela pok dve tra-

ve na dlan i s kraji od prednje trave bi zaplela vun – tak se to nametalo i zapletalo dok je stolček bil dosta veliki. To je bilo sedalo. Unda bi se prsti pomali zvalekli vun od oneju prvi trav – i to je bilo naslonjalo. Zavezalo bi se dole noge, odrezali kraji trave i stolec je bil gotov (Plel bi se stolček na levi šaki sa desnom rukom.)

- 6. Zrcala:** a) Treba nam trava setinec  
b) Treba nam trava kočec  
c) Deklice

Zrcala smo pravile na gmajni gde smo čuvale krave ili goske. Našle smo jednu tenšu travu od *setinca*, dele dvo kraje skupa i složile tak na velkom (i na formu zrcala) kak se moglo v zobe deti. Kad smo zvalekle vun zob, od sline se je napravila tenka mreña čez koju se prek vidlo. Za tem smo ftrgle vrha jedne druge trave zvane kočec. Iz nje bi mleko išlo vun i mi bi pustile jednu kap na zrcalo. Kakvo čudo! Zrcalo bi dobilo sakojačke lepe boje kak proga posle dežđa. To zrcalo ne bi dugo trajalo – mali veter bi spuhnul i rastrgal bi ga na komade. No, ne bi se zato srdile. Napravile bi drugo, pak drugo jedno za drugim, još lepše, još vekše, dok se ne bi zadovolile te igračke.

**7. Kamenčovanje:** Više deklica (bar tri-četiri) od 8 do 12 godina.

b) Pet okrugle kamenčiće, jednake veličine tak da vlezneju v šaku, tj. vu zaokruglene prste v šaki.

c) Igra se u pet razreda škole kak i naša osnovna škola. Saki razred je se teži i teži.

**Predigra:** d) Jedna za drugom zeme kamenčiće v šaku, hiti jih v zrak, obrne fletno šaku i dočeka kamenčiće opasti na gornji del šake. Kamenčiće koji ostanaju gori, hiti još jempot v zrak i dočeka je v dolnji del šake. Ako koji opane polek šake dolji, unda je nula (a saki kamenčiće vredi »deset« tj. ako su dva bili na poleđini dlana i prijala nje je v šaku, unda ima dvadeset, ako su pet, unda se ima pedeset). Koja dekla ima najviše, ona počne igru škole.

## Igra:

**Prvi razred:** Se dekle sediju v krogu na travi. Se pet kamenčiće hiti dekla v zrak kak je objašnjeno pod d), da bi si brojila kad završi školu. Unda, se pet kamenčiće v desni šaki, dekla hiti pred sebe, si zeme jenoga med njimi, hiti ga v zrak i vu istu dob pobere jenoga kamenčića s zemle i fletno prime onoga kaj je v zraku. Tak se opetuje četiri put dok si kamenčići so pobrani kaj su na zemli.

**Drugi razred:** Dekla hiti kamenčiće pred sebe, si zeme jednoga med njimi, hiti ga v zrak i vo isto dob pobere dvo kamenčiće s zemle i dočeka v šaku onoga kaj je v zraku. To se opetuje dva put, jer su dva put dva četiri kamenčići koji su na zemli.

**Treći razred:** Dekla hiti kamenčiće pred sebe, zeme jednoga med njimi, hiti ga v zrak i vu isto dob pobere jenoga s zemle i prime onoga kaj je v zraku. Za tim hiti jenoga kamenčića v zrak, pobere tri kamenčiće koji su na zemli i prime skup v šaku onoga kaj dohođa zrak.

**Četrti razred:** Dekla dene četiri kamenčiće v šaku, a petoga prime s palcom i drugim prstom, hiti toga kamena v zrak, fletno, one druge četiri dene na zemlu i prime v šaku onoga kaj je v zraku, zatim hiti toga kamenčića pok v zrak, pobere one četiri kamene s zemle i mora dočekati onoga zroka kaj dojde.

**Peti razred:** Ako je to se bez greške izvršila, unda dekla napravi most. Dene se drugi prst na treći prst leve šake, nadigne se šaka i vupre v zemlu treći prst i polec: to je most. Hiti pet kamenčiće ispred tog mosta, zeme jenoga od njih koji je najdale, hiti ga v zrak i u istu dob pošikne jenoga kamenčića pod most, tak da otide na drugu stran mosta, a onoga kamenčića koji je v zraku dočeka v šaku. Tak napravi ze semi četiremi kamenčići. Kad su si prešli pod most na drugu stran, škola je gotova i počne otkraja drugu školu. Kad pogreši, ona da igru drugi dekli, koja je imela najviše na poleđini dlana za njom. Igra se pet puta si ti razredi, a računaju se broji koji se dobiju kad se u početku sakog prvog razreda hitiju pet kamenčića v zrak i oni koji ostanaju na gornji strani šake i primeju bez greške nazaj v šaku, to se broji (vidi pod »d« objašnjenje). Isto tak ne sme meknuti nit jenoga drugoga kamenčića za vreme igre osim onoga kojega mora zeti s zemle ili porinuti pod most.

## 8) Brojenje pred igru – za a) Skrivače

b) Pigeše

c) Lovljenje i druge

da se zna: što bo žmerel?

što bo lovil?

što bo imel glovu zavezanu itd.

En ten teni,  
Savaraka teni,  
Savaraka tika taka  
Elem belem bam buf!

*Brojanje:* Se dekcle držiju dve šake stišnjene pred sobom kak bateke. Dekla koja broji, drži samo levu šaku kak batek, njena desna šaka je isto stišnjena, ali to predsa- vlja spravu koja tuče po bateki kak batek na zidni vuri, izgovarajući: »En ten te ni, sava raka te ni«, itd., gde opadne zadnja reč buf, ti batek se spusti. I tak zmirom ide i broji se i toče po bateki dok se si bateki spustiju. Zadnji batek, tj. ta dekla čiji je batek, ona lovi, ili išče, ili ima zavezana joči vu igri.

*Eci peci pec!*  
*Ja sem mali zec,*  
*Ja sem mala potpuruška,*  
*Eci peci pec!*

*Brojanje:* Dekle stojiju vo krog, jedna med njimi izgovarja reči, i pri sakem slogu: »Eci peci pec« itd., šakom petne prsa deklice po ređu v krogu, a dok dojde na zadnju reč pec, ona dekla ide vun s kroga na koju je došla ta reč, a koja zadnja ostane, tj., nije zišla vun s kroga, ona bu žmerela, ili bu lovila, ili bu imela glavu zavezanu u igri.

Enci benci  
na kamenci,  
troja vrata  
zapečata,  
eri meri  
mužikeri – Klič!

(III. i IV. broji se slično kak II)  
ili

Jedan dva tri,  
aber faber domini,  
inkus pinkus  
pupurlinkus – Pinks!

ili  
 Jedan dva tri,  
 igrali se fratri,  
 jedan drugom viče  
 pomozi mi striče!  
 Kako bi ti pomogao  
 kad si mene tuko  
 i za gače vuko!

Tab.V

Brojenje pred igru

I-

En ten te - ni,  
 Sa va ra ka te - ni,  
 Sa va ra ka ti-ka ta-ka  
 E - lem be-lem Bam Buf!

II-

E- ci pe- ci pec!  
 Ja sem ma-li zec,  
 Ja sem ma-la pot-pu-ru-ška  
 E- ci pe-ci pec!

9) Zimske igre (v hiži)

a) Sveti Peter Kolendar

Koj da sol?  
 Sol dam kravi - Krava meni mleko,  
 Mleko dam cici - Cica meni miša,  
 Miša dam orlu - Orel meni pero,  
 Pero dam Bogu - Bog meni knjigu,  
 Knjigu dam japi - Japa meni graha,  
 Graha dam bogcu - Bogec meni botu na hrbet!

**Tak se igra:** Deklice sediju v krogu - jedna počne govoriti: »Sveti Peter Kolendar, Koj da sol? Sol dam kravi!« Na koju deklu dojde reč kravi, ona fletno odgo-

vori: »Krava meni mleko«, i produži: »Mleko dam cici«, pokazujući na jednu deklu. Na koju dojde reč cici fletno odgovori: »Cica meni miša«, i produži brojiti: »Miša dam orlu«, itd. dok ne dojde igra do kraja. Unda pak druga dekla počne igru.

Zimske Igre:

Tab.VI

Sveti Peter Kolendar

(prva dekla)  
 Sveti Pe-ter Ko-len-dor,  
 Koj da sol?  
 Sol dam kravi - Krava me-ni mleko,  
 Mleko dam Ci-ci- Ci - ca me-ni mi - ša,  
 Mi-ša dam orlu - O-rel me - ni pe-ro,  
 Pe-ro dam Bo - gu - Bog me-ni knji-gu,  
 Knjigu dam ja-pi - Ja-pa me-ni gra-ha,  
 Graha dam bog-cu -  
 (druga dekla)  
 Bo-gec me-ni bo-tu na hr - bet!

**Maček sedi na peči**

Maček sedi na peči,  
 gosle drži na pleči  
 Kam ideš moj Maček? - Idem v dolnji voraš.  
 Kaj boš v dolnjem vorašu? - Idem po devojke.  
 Kaj boš z devojkami? - Bodo svinje pasle.  
 Kaj boš svinjami? - Bodem salo pukal.  
 Kaj boš salom? - Bodem točke mazal.  
 Kaj boš s točkami? - Bodem cigla vozil.  
 Kaj boš s ciglom? - Bodem cirkvu zidal.  
 Kaj boš s cirkvom? - Bodem Boga molil.  
 Kak boš molil? - Đigo jesi, Đigo nesi!  
 (mrmljajući)Đigo jesi, Đigo nesi!

Igra se slično kak »Sveti Peter Kolendar«

**Žaba sedi v trsju**

Žaba sedi v trsju,  
 sama sebe krsti,  
 z deveteri prsti:  
 »Ja pop, ja dijok,  
 Ja znam govoriti,  
 Kakti ftica žumburica,  
 Koj prvi gusne, on debelu žabu zrusne!«  
 ili: on debelu žabu kak glova zrusne!  
 ili: on debelu žabu kak brenka zrusne!  
 ili: on debelu žabu kak grm zrusne! (kaj se koj zmisli).

## Maček Sedi na Peči

Ma-ček sedi na pe-či, gosle dr-ži na plęči,  
 Kam i-deš moj Ma-ček? I-dem vdolnji vo-raš  
 Kaj boš vdolnjem vorašu? I-dem po de-voj-ke,  
 Kaj boš zdevojka-mi? Bodo svi-nje pa-sle,  
 Kaj boš svinja-mi? Bodem sa-lo pu-kal,  
 Kaj boš sa-lom? Bodem toč-ke ma-zal,  
 Kaj boš stočka-mi? Bo-dem ci-gla vo-zil,  
 Kaj boš sciglom? Bo-dem cirkvu zi-dal,  
 Kaj boš scirkvom? Bo-dem Bo-ga mo-lil,  
 Kak boš mo-lil? Di-go je-si Di-go ne-si?  
 Di-go je-si Di-go ne-si!

## Igra: »Žaba sedi v trsju«

Deklice sediju v krog. Jedna od njih govori kak da broji, tj. pri saki reči ili slogu reči petne jednu deklicu v prsa i dok dojde do kraja recitacije: »Koj prvi gusne, on debelu žabu, kak glova, zrusne!« si čkomiju, i koja prva

Tab. VIII

## Žaba sedi v trsju

Ža-ba se-di v trsju, sa-ma se-be krsti,  
 z deve-te-ri prsti: "Ja Pöp, ja Di - Jok,  
 Ja znam govo-ri-ti, kak-ti fti-ca Žumbu-ri-ca,  
 bez melodije ad libitum  
 Koj prvi gusne, on debelu žabu zrusne!"

(Neki su znali dodadi: "Debelu žabu kak glova,  
 Debelu žabu kak brenka,  
 Debelu žabu kak grm zrusne")

pusti glasa govoreći ili smijući se, si na nju ili na njega krećiju: »Aa, ti si žabu zrusnula!« (To se ponekad i dečki igraju skupa z deklicami.)

T. VIII.

## 10) Rugalice (za deklice od 10-14 god.)

Mara košara, lešnjaka brala,  
 korpicu nosila, kruheka prosila!

Kata lopata, žmfeka kak fata,  
 tenka kak drevo, obrni se levo!

Tab. IX

## Rugalice

I.  
 Ma - ra Ko-ša - ra , le-šnja-ka bra-la,  
 Korpi - cu no-si - la, kru-he-ka pro-si-la!  
 II.  
 Ka-ta Lo-pa - ta, žmfeka kak fa-ta,  
 ten-ka kak drevo , o - br-ni se le-vo!  
 III.  
 Mi-ca Gi-ca, ko - pa-nji se smi - ca,  
 šlopa je po-je - la, ščavu je ne šte-la!  
 IV.  
 Žo-fa Ško-fa, štela bi gro-fa,  
 grofa pok ne-ga, do-ber bo i Gr-ga!  
 V.  
 An-ka Posranka, i - ma ra-da Janka,  
 Jan-kec njo ne-će, z drugom se on še - će

Mica gica, kopanji se smica,  
 šlopa je pojela, ščavu je ni štela!

Žofa škofa, štela bi grofa, grofa pok nega, dober bo i Grga!

Anka posranka, ima rada Janka,  
 Jankec njo neće, z drugom se on šeće!

Deklice, kad se srdiju jedna na drugu, unda izmišljaju na njihova imena sakojačko.

## IGRE ZA MALU DECU

1) Igra na pet prste. (Igra za dete od par meseci do dve lete.) Zeme se dečja šaka i prebira se prst po prst. Početi od palca. Ako se zeme desna roka deteta, unda se prsti nategneju na levo, a ako se zeme leva roka deteta, unda se prsti nategneju na desno govoreći:

»Ov ide vlov – (palec)  
 Ov za njim – (kažiprst)  
 Ov hižu čuva – (srednjak)  
 Ov kašu kuha – (prstenjak)  
 Ov ide zuzu-muzu, hiti ga v kuruzu! (mali prst)

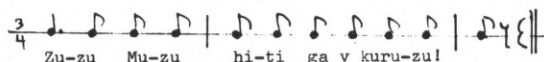
Kad se zeme mali prst deteta, zeme ga se med svoje dvo prste pok ga se vrti sim-tam i z visokim glasom se ide glissando na doli z glasom, i vo isto vreme pojačano i ubrzano (cresc.-accel.)

Tab. X

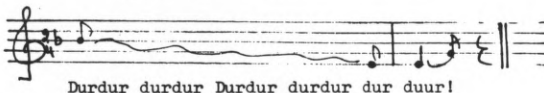
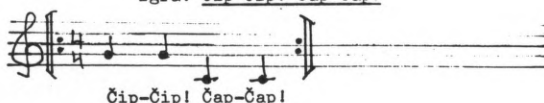
Igre za Malu Decu:

Igra na pet prste

cresc. accelerando



Igra: Čip-Čip! Čap-Čap!



## 2) Igra: »Dej zajčeku jesti«

To igra obično japa z detetom. On skrči i reširi, kulko more, drugi i treći prst svoje desne roke i ide pomali bliže, se bliže detetu govoreći: »Dej zajčeku jesti«. Mali ili mala vidi to prelo i porine prsteka nutri, a zajček kak zajček, stisne malo prsteka. Dok se mali ili mala namrgodi, unda se pusti prstek. Obično, dete to ima rado ponoviti.

## 3) Čip-Čip! Čap-Čap! (Igra za decu od dve-tri le-te.)

Prvo skupi se desna šaka obrnjena doli. Drugi fčekne kožu po sredini gornjeg dela šake i drži ju.

a) Ako su samo dva lica: jedan velki i jedno dete. Prvo lice drži levu šaku doli obrnjenu i malo skup prste. Drugo lice fčekne kožu z desnom palcom i drugim prstom na gornji strani šake prvoga. Prvo lice fčekne kožu z desnom rokom na šaki drugog lica. Drugo lice fčekne kožu z levom rokom na šaki prvoga lica.

b) Unda se vožeju, ideju gori-doli više put, i saki put izgovaraju reči: »Čip-Čip! Čap-Čap!«

c) Čip-Čip! Čap-Čap! se ponavlja četiri put najmanje, i to ide se brže i brže pojačujući glas, i vaga pritom ide sve više i niže. Kad se vidi da se vaga bude razišla, unda jen drugoga fletno požegeče po prsima ili želucu govoreći: »Durdur durdur, durdur durdur dur-duur!« To se dela i govori kak da bi bili puran i pure – pure veliju: »Čip-Čip! Čap-Čap!« a puran se šepuri, i kad obesi nos, onda veli: »Durdur durdur, durdur durdur dur dur!«

## IGRE DEČAKOV OD 2 DO 7 LET

1) a) **Drvena kolica:** to su mala kolica z drveni kotači i od drete ruda, za koju je dečok vlekao po dvoru.

b) **Drvene tačke:** to su kolica na tri kotače ili na jedan, isto drveni, samo te tačke su imele jenu botu nopri i dečok je to rival pred sehom. Te dve sprave njim je obično japa napravil kak je koj znal. Zato je jeden imel vekša kolica, ili lepše točke neg drugi.

### 2) a) Fučkice z vrbove bote

#### b) Trobentice z vrbove bote

To su sprave napravlene z vrbove mlade svrži kad se vrba dala guliti i iz svrži se dala vaditi srž. Za tim su se napravile prelice i dečkoci su vu nje fučkali i trobentovali. Fučkice su bile krajshe, (od pet do osam centimetrov), dok su trobentice bile dokše, (od petnajst do dvajst centimetrov), a i zvuk njim je bil različite jačine i visine. Te instrumente su njim isto delali japa ili stareši brati, vujsi i strici.

### 3) a) Drveni konjekci

#### b) Drvene vurice

To su igračke koje su delali v zimi od lapastoga dreva i mefkoga dreva. Samo se vidla forma glave, tela i dve noge skupa nopri i dve noge skupa odznoj, a joči, grive i rep su bili narisani. To je bil konj.

Vura – to je bil jen puni, okrogli kotačec, na jeni strani malo izbočeni kak japina žepna vura, ili bez fruge na strani, unda je to bila kak vura na zidu, i broji su bili narisani gori kak na zidni vuri.

## IGRE DEČAKOV OD 7 DO 12 LET

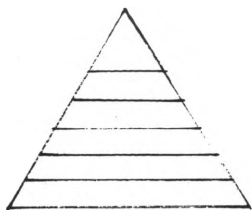
1) **Štrkanje:** to je igra s gombima (po prepovedanju Jožija Gresa). Iskopa se jamica v zemli. Iznad jamice se zmešaju gombi v šaki, tj. jen dečko to zmeša v šaki i pusti zvisine se gombe, koji opaneju koli jamice. Čiji gomb je najbliži jamici, on dečko počne štrkati, tj. odbacivati gomb z drugim ili trećim prstom (drugi prst pritisne na 3/4 palca) i othiti samo jempot i koji gomb mu dojde v jamicu, njegov je. Za tim drugi dečko štrka. I tak ide dale igra, dok god ima gombe izvan jamice. Igra se ponavlja.


2) **Turen:** I to je igra z gombima, starim sekserima ili parama. Dečki si nacrtaju turna (kak na tabli XIII) i od tri, četiri metra daline, dečki hičeju gombe ili sekse-re prema turnu. Koj dečko hiti bliže turnu svojega gomba, on počne mešati gombe ili sekse-re, koje zatim pusti na zemlu z visine. On si pisma pobere, a druge gombe, sekse-re ili pare si saki sam zeme (Pisma zoveju obrnutu stranu novca gde nije glava, a gde je glava novca to je i prava stran gomba.).

3) **Štrkanje tj. hitanje na crtu:** Zaseče se crta v zemli, doga jeden do dva metra. Dečki su si v jenem redu na daljini od pet-šest korakov i saki hiče svojega gomba ili seksera na crtu, tj. prema crti. Ko je hitil na crtu ili najbliže crti, on si pobere pisma.

4) **Brgleci:** a) To je mala, koničnog oblika, drvena igračka, gore okruglog oblika i stanjena prema drugom kraju. Na gornjoj, okrugloj strani ima šare: čerlene, plave, žute, zelene. Kad se vrti u uspravnom položaju, te šare se stoje u krugove i jako lepo izgledaju. Po oblini brglec ima izdublenja kak jarčecke unaokolo do špinca, gde obično jeden cvcek (kratki čavel sa glavicom) je zabijen u drvo da se doli brglec ne rabi, i da se brže obrača.

Igra:  
Turen



(dečki) 

Igra:  
Štrkanje, tj. šatanje na crtu -



(dečki) 

**b) Bič:** k brglecju treba bič, čija špaga se navleče v jarčke brglecta, i kad ga se potegne prema desno, brglec se vrti. Zatim ga se bičom poterovle s vremena na vreme, da ne stane i da mu se da linija gde da ide obročajući se.

Prepoveda Joža Gres (58 g.) da su njih više dečakov poterovali brglecte od njihove hiže po njihovi vulici, prešli vu drugu vulicu do četrtre hiže prema cirkvi pred kojom je bil ulaz betoniran. Tu njim je bil cil. Tak su pravili utrke, ko će svojim brglectom brže dojtj do tog mesta a tam se brglect vrtel bez muke na betonu. Drugač se je brglect morall prebijati i vrteti črez prašnjavu i grabavu sel-sku vulicu.

**5) Ručni brglect:** To je zimski igra dečakov, jer se brglect z bičom ne mogel tirati po snegu. To je sprava napravljena od oreha, divjega kostanja, komada špaga i čavla. Z vekšega trdoga oreha zvađi se jezgra tak da ostane oreh celi, a ima samo dve prele. Čez te dve prele na suprotnim stranama, se prevleče dogi čavel (10 cm). Dolnji špinec čavla je zaboden vo svetli del kostanja, a

okoli čavla koji je v srcu oreha, je namotana špaga i prevlečena vun čez treću prelu na orehu. Na kraju te špaga, na dužini od 30 centimetrot, je zavezana jedna šibica poprečki. Ta šibica se dene med drugi i treći prst i naglo se povleče špaga i mom popusti tak da se špaga more navrteti nazaj koli čavla. Z levom rukom se drži oreh za vreme vrtenja toga ručnog brglecta i to je jako zabavno. Kostanj se vrti kak nori i brni. Dečko se mora navčiti kak povleči i kak popustiti špaga.

#### 6) Buga-Čiga:

**a) Buga-Čiga** je jedna vrsta brglecta čija je glava u obliku glive-vrganja, i koja se produžuje u nogu dugu 15 cm, na kraju sa zaobljenim špincom. Na glavi ima provrtane tri prele po oblini koje su međusobno iznutra povezane.

**b)** Drugi del je lepasta, dugoljastog oblika, daščica, na kraju je okruglo proširena. V sredini je prela (rupa) gde se dene brglect se do glave. Predi nek se dene brglect vu tu prelo, namota se jaka špaga oko njegove noge, a čiji kraj (predi namotavanja oko noge brglecta) mora ziti vun iz prele na daščici.

**c)** Ko se igra s tom igračkom, mora biti jak, naglo poteći za taj kraj špaga, brglect skoči vun, padne na zemlju na svoju nogu, vrti se dugo i jako mumlja (zuj) kak sirena čez one tri prele kaj su na glavi brglecta.

**7) Igra skotači:** Saki dečok je imel svojega kotača i k tomu botu s kojom je poteroval. Kotači su bili sake fele: drveni, železni ili šibe. I s kotači su pravili utrke koj bo prvi stigel na određeno mesto.

### IGRA DEČKOV OD 12 LET NA DALE

**1) Kozder:** (po prepovedanju Ivana Snopeka, 78 let star 1977 god.)

**a)** Kozder je bota doga koli 60 cm.

**b)** Grabe: pet, šest – (prema tomu kulko dečkov se igra jedna graba manje nego dečkov)

**c)** Bote: 10 do 15 cm doge

**d)** Dečki:

Ka su određivali kozdera na početku igre?

Dečki su stali v jenem redu jen do drugoga, deli su svoju botu na nogu i othitili ju kak su dalko mogli. Koj dečko je najbliže hitil botu ti je bil kozder i nije imel svoju grabu. Drugi dečki su si napravili saki svoju grabu, odkud je hital svoju botu na kozdera-botu zapičenu v zemlu, za vreme igre.

#### Igra:

Kozder-bota je bil zapičen v zemlu. Na 20 metri daljne su dečki stali jen do drugoga i jen za drugim so hitali svoju botu koju su deli na nogu i z nogom othitili prema kozderu-boti. Dok se kozder-bota zrušil, dečko-kozder je moral kozdera-botu nazoj zapičiti, a drugi dečki su vu isto vreme bežali po svoje bote i vrnuli se bežeći, da stave svoje bote u svoje jame. Neki su morali bežati dalko za svojom botom i obično je dečko-kozder zel njegovu jamu. Ko je ostal bez jame, on je bil dečko-kozder vu idući igri.

T. XV.

**2) Čiranje:** (po prepovedanju Jože Gresa, 58 god.)

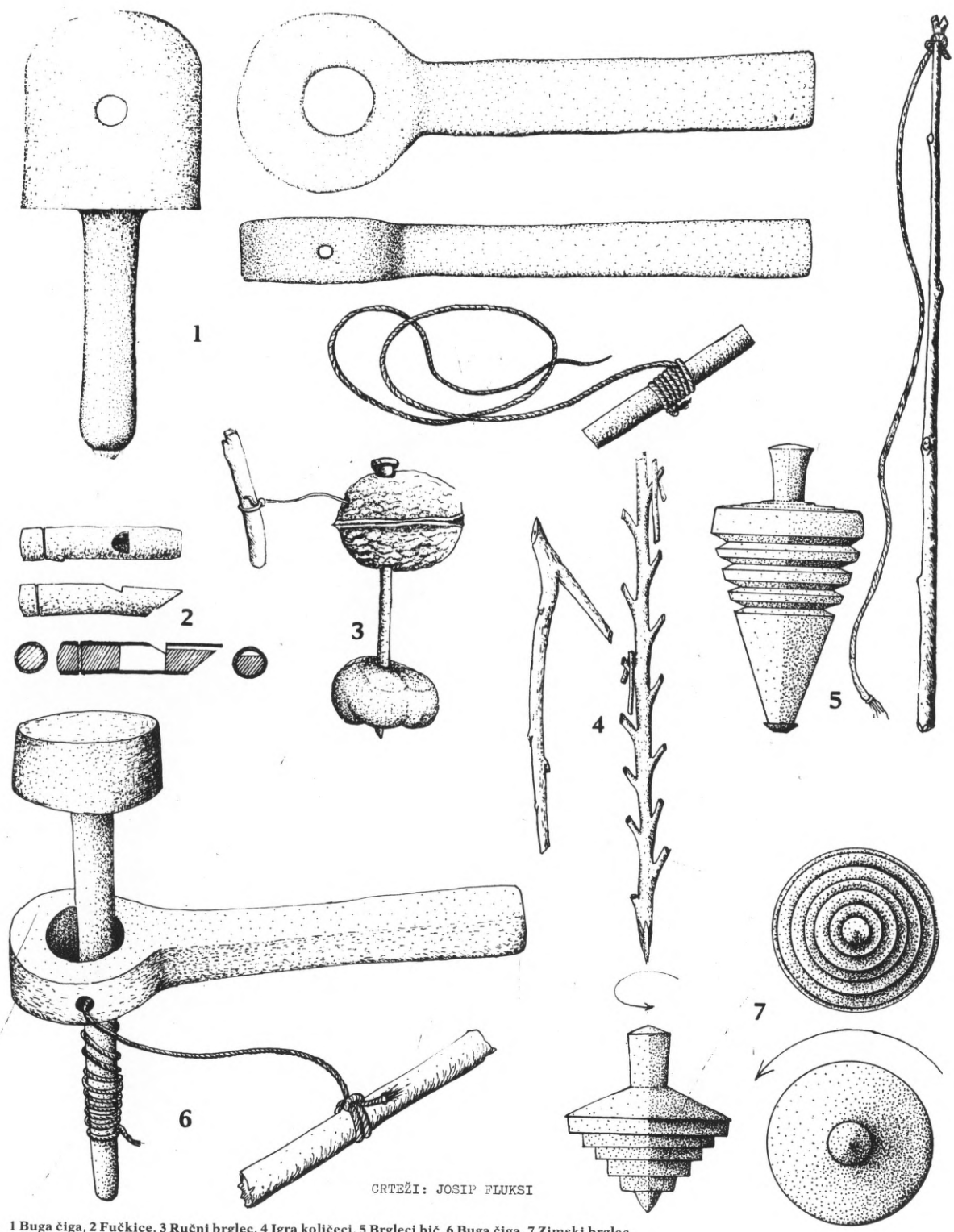
Ta igra, izgleda, je varijanta kozdera.

**a)** Kanos (dečko)

**b)** Vekša graba, zvana tor.

**c)** Klukači (to su bote jen meter doge i na kraju grabave)





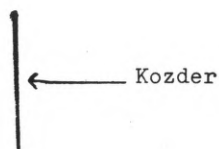
CRTEŽI: JOSIP FLUKSI

1 Buga čiga, 2 Fučkice, 3 Ručni brglec, 4 Igra količeci, 5 Brgleci bič, 6 Buga čiga, 7 Zimski brglec

## KAK SU SE IGRALI VELKI DEČKI I DEKLE?

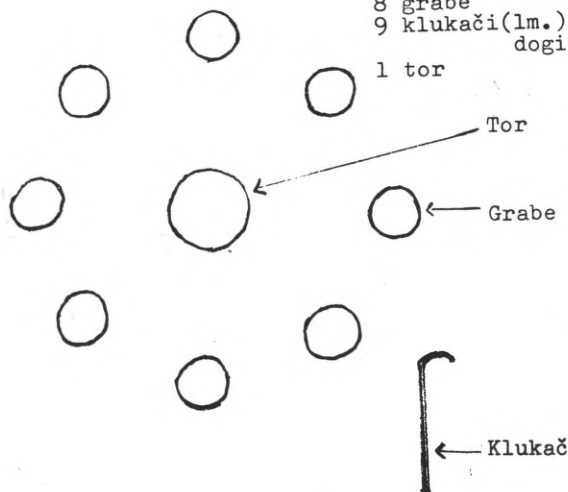
### Igra: "Kozder "

- 7 dečki
- 6 grabe
- 1 kozder (60cm. dug)
- 7 bote (15cm. duge)



### Igra: "Čiranje "

- 9 dečki
- 8 grabe
- 9 klukači (1m.) dogi
- 1 tor



d) Pajcek (to je bota doga od 10 do 15 cm)

e) Dečki

Kak se određuje kanos-dečko?

Saki dečko je imel svojega klukača i jen za drugim su hitali saki svoju botu tak dalko kak su mogli. Koj je najbliže hitil botu, ti je bil dečko-kanos.

Igra:

Iskopala se graba, Tor, i pok saki je sebi skopal svoju grabicu kam je zapičil svojega klukača. Samo dečko-kanos je ne imel svoju grabicu, on je moral zeti grabicu onoga koj je bil muden (spor). Grabice su se kopale na krog okoli tora na daljini 15–20 metara. Kanos-dečko hiti pajceka tak dalko kak more. Si bežiju k pajceku s klukačom i pošikovleju ga prema veliki grabi toru. Kad je pajcek v toru, saki beži prema svoji jamici kam zabode svojega klukača. Dečko-konos, čim vidi da je pajcek v toru, ima pravo porinuti svojega klukača v jamicu koja je prazna. Znači, koj je fletneši, ti je retko dečko-kanos.

### 1) Vaganje – Vrtulkanje – Celinganje

Dečki bi vu vajkeku (gmajno za pasti goveda) napravili od dreva vage, vrtulke, celinege.

F nedelu po poldan bi tu došle dekile i dečki i tu bi bil smeh i veselje na tim spravama. Mala deca i staresti bi okoli stoli i gledali. I ja sem bila med tom decom.

a) **Vaga** je jena doga debela deska koja bi po prečki bila nameščena na jen stop. Jeden ili dvo dečki bi stoli pri tem stopu, i pomagali vagati dekile koje bi sele na desku pri sakem kraju vage. Jena bi išla gori, druga doli. Negda bi se nekoja i prevrnula.

b) **Vrtulka**. To bi bila jena greda, doga kak i deska za vaganje, pričvrščena na jeni drugi gredi posred i koja je bila zakopana v zemlu. Jen železo je iz te grede vun stalo na koje su nateknule onu drugu gredu. Na sakem kraju te doge grede je bil jen lanec privezan ili debelo vože, koje bi viselo oko 60 cm. na dogom, pri čijem kraju bi bila deska za sedeti, ili samo bota po prečki. Na desku bi dekila sela, a na botu dečko. Na sredini grede bi dvo dečki tirali tu spravu, i tak se to vrtelo.

c) **Celinga**. Celinege bi bile složene pod jenim drevom, na debeli svrži. Dečki bi celingali dekile.

2) **Šic**. Stoli su pari (dekila i dečko) jen za drugim kulko nje je bilo. Dekila il dečko bi bil nopri bez pora, i ona il on bi zaplesnul šakami i viknul: »Šic! Zadnji par nopri!« Zadnji par bi bežal prema nopri, ali bi dekila il dečko koj je viknul »Šic«, bežal za njimi: tj. dečko-šic bi bežal za deklom od pora, a dekila-šic bi bežala za dečkom. I tak je to išlo jen za drugim parom vu igri, dok se nisu zavolili igre, unda bi se pok drugo igrali.

3) a) **Škoriče brusiti**. Tu igru su negda dekile some igrare bez dečkov. Dekile su vo velki krog stole, saka na svojem drevu dogo kak stopalo. Jedna je dekila bila nutri v kolu, v rokaj je držala dve menše bote koje je strugala po prečki. Unda je išla od dekile do dekile i pitala: »Dejde škoriče brusiti!« Dok je ona to pitala, druge dekile su si menjale mesta, dok dekila, koja je pitala, je morala fletno skočiti na jeno prazno mesto dok su dekile menjale med seбом mesta. Tak, koja je bila fletneša, bole je prešla. Dekila, koja je zgubila mesto, morala je škoriče brusiti dokle god nije koji dekili prevzela mesto dok su si menjale med seбом mesta.

b) »Škoriče brusiti« (varijante)

Dekile su vo krog stole kak je gori opisano. Dekila v sredini, je išla pitati k jeni dekili s kola: »Kak se škoriče brusiju?« Med tim su si druge dekile med seбом menjale mesta. Ona dekila koja je bila pitana je morala premeniti mesto da bi pokazala škoriče na kojima je stola, unda je ta dekila koja je bila pitana, morala prijeti jeno mesto gdi su se menjale mesta ako je stigla, a ako nije stigla, unda je ona pitala: »Kak se škoriče brusiju?«

4) **Prstene** (igraju dekile i dečki). Prepoveda Ilka Horvat 93 god. Dekile i dečki stojiju ili sediju vo krog. Okoli se sveže dreta i prsten je na dreti. Se okoli držiju dretu i prstena med rokami (šakami) pošikovleju tak da se prsten ne vidi, a jedna dekila ili dečko išče, gdje je prsten.

5) **Kolo**: »Turkinja se s Turkom domenkuje«, (popevle Aga Snopek, 78 god. stara)

Reči i ritam su slični kao u kolu, zabeleženo »Pučke popijevke« Dr V. Žganec prvi svezak, samo melodija, kaj popevle Aga Snopek, se razlikuje od one, što je zabeležio Dr V. Žganec v Kotoribi 1916. Aga Snopek je tada bila

mlada devojka. U Legradu su to kolo malo drukčije popevali.

Kolo: »Turkinja se, Turkinja se s Turkom domenkuje«  
 Kaj očemo, kaj očemo robjem jesti dati?  
 A junakom, a junakom kruha kuružnjaka,  
 A snešicam, a snešicam prške pogačice,  
 A devojkam, a devojkam beloga cipova.  
 Kaj očemo, kaj očemo robjem delo dati?  
 A junakom, a junakom celinu kopati,  
 A snešicam, a snešicam drobno švel šivati,  
 A devojkam, a devojkam z jabukom igrati.

Tab.XI

Kolo: Turkinja se s Turkom domenkuje

1. Tur-ki-nja se Turki - nja se  
 2. Kaj o - če-mo, kaj o - če - mo

s Turkom do-men-ku - je, Turkinja se Turkinja se  
 ro-bjem je-sti da-ti, kaj oče-mo, kaj oče-mo

s Turkom do-men - ku-je -  
 ro-bjem je-sti da-ti?

3. A junakom, a junakom kruha kuružnjaka -
4. A snešicam, a snešicam prške pogačice -
5. A devojkam, a devojkam beloga cipova -
6. Kaj očemo, kaj očemo robjem delo dati? -
7. A junakom, a junakom celinu kopati -
8. A snešicam, a snešicam drobno švel šivati -
9. A devojkam, a devojkam z jabukom igrati -

### 6) Zabava (prepeva Aga Snopek, 78 god.)

To se pripravilo pri nekem na dvoru, gdi je velki dvor bil. V soboto se nabralo zeleno šibje i vrbove grane, zagradil bi se dvor da je zgedalo kak v šumi. Dekle i dečki so kutili seksere za mužikoše, dekle so donesle kolače, a dečki pijaču. S papiri su dekle složile lampše sa svečom nutri. Fnedelo, koli jene vure po poldan, već bi zabava počela s plesom. Jen čos bi se plesalo, a jen čos bi se popevalo. Stareši bi gledali, i deca. Vužgali bi sveču dok bi se zakmičilo, i pisani lampši bi goreli donič dok sveča nutri bi zgorela, unda bi se si rezišli, saki svojem domu.

7) »Tu nas je više, tam vas je menje« (pjevana igra)

V jenem redu su poređani dečki, jen do drugoga. Nasuprot njima stojiju dekle, na jeno dvajsti koraki daljine. Dečki počneju popevati, a dekle njim odgovorjaju isto s popevkom. Tak si popevleju jeno deset verši, unda dekla, čije ime je pomenuto v zodnjem veršu, otpleše dečkom.

Dečki: Tu nas je više, Tam vas je menje, Lado nam je predrago nam je

Dekle: Kaj je nam zato, kaj je vas više, Lado nam je predrago nam je

Dečki: Mi imamo junake, junake.

Dekle: Mi imamo devojke, devojke.

Dečki: Mi očemo to jedno, to jedno.

Pjevana Igra: Tu nas je više,

Tab.XII

1. Tu nas je vi-še, Tam vas je me - nje,  
 2. Kaj je nam za-to, kaj je vas vi-še,

La-do nam je pre-dra-go nam je -  
 La-do nam je pre-dra-go nam je -

Dečki: Mi i-ma-mo Ju-na-ke, Ju-na-ke -  
 Dekle: Mi i-ma-mo De-vojke, De-vojke -  
 Dečki: Mi o-če-mo to jedno, to jedno -  
 Dekle: Mi ne da-mo ni jedno, ni jedno -  
 Dečki: Mi ze-me-mo pod si-lu, pod si-lu -  
 Dekle: Si-lom Boga ne mo-le, ne mo-le -  
 Dečki: Ve-ter pu-še od go-ra, od go-ra -  
 Dekle: Tresne vrata od z dola, od z dola -

Dečki: Preskoči An-či-ce tri drobne tanče-ke  
 Ma-ri-ce  
 A-gi-ce  
 Ka-ti-ce

La-do nam je pre - dra-go nam je!

Dekle: Mi ne damo ni jedno, ni jedno.

Dečki: Mi zememo pod silu, pod silu.

Dekle: Silom Boga ne mole, ne mole.

Dečki: Veter puše od gora, od gora.

Dekle: Tresne vrata od z dola, od z dola.

Dečki: Preskoči Ančice tri drobne tančke, Lado nam je predrago nam je.

Mesto Ančice može se uzeti neko drugo ime.

T. XII.

## VEROVANJA I OBIČAJI

(po prepovedanju Agneze Bango, 86 g.)

**Proga:** Proga se pokaže v leti posle dežda. Proga ima spelane svoje kraje vu Dravu gde vodu pije, od toga se pok oblak dela za novi dežd.

Ako je više žote forbe, unda bo kruha dosta, tj. ku-ruza bo dobro rodila.

Ako ima više čerlene forbe, unda bo dosta vina to leto.

Ako je više zelene forbe v progji, unda bu sena dosti za marhu.

**Močka v rolu:** Ako se v kesnu jesen močka rivle v rol dok je peč zakurena, unda bu jaka zima.

**Pevec:** Kad pevec zakukuriče ob jeni vuri v noč, unda sakojačke nočne sile se smiriju, tj. nemaju više svoje moči i ne treba jih se bojati.

Kad pevec zakukuriče na poceku ili na štengaj pred hižom, unda bode nešče došel v goste koji živi dalko.

**Sraka na orehu:** Ako sraka srekeče na orehu vo dvoru blizu hiže ili na dvoru, unda bu došlo pismo od nekoga koji živi dalko.

**Dim z rafonga:** Ako dim z rafonga ide doli po krovu i prema zemli, unda bu hudo vreme i dežd.

Ako dim ide gori v zrak, unda bu lepo vreme.

**Črni moček:** Ako črni moček prejde prek vulice pred tobom, unda ne treba iti dale, nego se vrnuti i po drugi vulici iti.

**Čerleni muškatlin:** Ako su čerleni muškatlini porađani na obloku i fest cveteju, unda ima mlade dekle pri hiži. Običaj je bil, kad je dečko išel z japom prositi dekle, unda bi dečko rekel jocu dekle: »Videl sem vu vašem obloku lepu čerlenu ružicu, štel bi ju ftrči i k mojemu srcu vrči (privinuti).«

**Čerleni robec:** Ako se vidi čerleni robec na glavi med ženami, v cirkvi v polu ili na vulici se sretne, unda se zna da je to mlada sneha koja je ovo leto tišla zamož.

**Lucinske pogače:** Ko poje lucinske pogače 13. decembra na Sv. Luciju, toga stekli pes na bo vgrizel, pes ga na bo videl i preletel bo pored njega v begu. Lucinske pogače se delaju od vode i kuruzne mele, bez soli i pečeju se na platlinu šporeta. Jeju se na tešče kad se dojde zornice (jutrešnja meša v Adventu).

**Lasi nepočesani:** Na Veliki Petek žene i dekle ne češeju svoje lasi, da veter krova ne odnese s hiže dok bo viher.

**Tenja:** Kad moreš stati na glavu svoje tenje, unda je poldan i ide se jest. To je dobro znati kad su težaki na polu, po tom se ravnaju k obedu.

**Zlevanka:** Krava, kad bi se otelila, od prvoga mlaka bi se napravila s kuruznom melom cicvara ili zlevanka. Tu se delo jeno jajce, sol, malo cukuru i mleko od stelne krave, to bi se zmešalo, delo v namazano mašču tepsiju, i peklo v rolu, ili v krušni peči. Kad je zlevanka bila pečena, komade kaj su bili posred tepsije, su dali jesti stelni kravi.